

GÁBOR FARKAS
PIANO

HUNGAROTON

SOIRÉES DE VIENNE

SCHUBERT • LISZT • GRÜNFELD - STRAUSS

SOIRÉES DE VIENNE

Franz Schubert (1797-1828)

Four Impromptus, opus posth. 142 (D935)	36:03
1 Impromptu No. 1 in F minor	11:25
2 Impromptu No. 2 in A flat major	6:29
3 Impromptu No. 3 in B flat major	11:30
4 Impromptu No. 4 in F minor	6:33

Franz Liszt (1811-1886)

5 Soirées de Vienne – Valse-Caprice d'après Schubert (S427 No. 6)	7:10
6 Soirées de Vienne – Valse-Caprice d'après Schubert (S427 No. 7)	6:09
7 Valse-Impromptu (S213)	6:53

Alfred Grünfeld (1852-1924)

8 Soirée de Vienne – Concert paraphrase on Johann Strauss' Waltz-motives	5:47
---	------

Total time: 62:16

GÁBOR FARKAS

piano

Recording producer & editor: Péter Aczél • Balance engineer: Domonkos Timár

Recorded on 26-29 March, 2021 at Hungaroton Studio.

Photo: Zsófia Raffay • Design & prepress: Béla Ujváry

Liner notes & booklet editor: Enikő Gyenge • English translation: Richard Robinson

© 2022 Fotexnet Kft. • Catalogue No.: HCD 32859 • Made in EU

Franz Schubert was not what we would call a virtuoso pianist, but there are many recollections about his refined piano playing full of soul and feeling, about his beautiful and clear piano sound. According to his friend Albert Stadler, he was one of the excellent performers of the old piano school, 'whose fingers do not attack the keys as the falcon seizes meat'. He did not follow a career as a performer (perhaps this was why he had to struggle so to win the favour of audiences and publishers), but like his contemporaries he was an outstanding improviser, a hero at the piano at gatherings of friends, middle-class music salons, and meetings in beerhouses. He loved dance, and several accounts tell of how at times he would improvise minuets, ländler, waltzes for hours at a time with such verve and vivacity, that those present were inspired to get up and dance. We do not know whether he liked to dance himself, or whether he simply rolled out the music...

The name *impromptu* refers to a brief musical sigh improvised on the spur of the moment, though it was chosen for the title page of the first piece of his Op. 90 not by

the composer, but by the publisher Tobias Haslinger. The very first *impromptu* in music history were written by Czech composer V. J. Tomatschek in 1822, and were compositions in the vein of the nocturne-fantasia-album leaf. By contrast, the four pieces in each of Schubert's Op. 90 and Op. 142 series toy with a kind of cyclic structure, that of the sonata, in which the movements are loosely related, but with no obligation to formal rigour.

Schubert's two series of *impromptu* date from 1827, and are separated by only a few months. The **Op. 142** (D935) on this recording begins with an extensive piece in F minor, which in place of the apparently customary ternary form of the Op. 90 pieces turns out to be a five-part sonata rondo. The second piece, in A flat major, is a brief, nostalgic lull, again in ternary form, with a trio in D flat major. This is followed by another *impromptu* of considerable length in B flat major, which is actually not a true *impromptu* but a series of variations on a theme from the incidental music (and quartet movement) for Rosamunde. The F minor *impromptu* that closes the series is perhaps one of Schubert's most unusual

pieces, with a scherzo character, and conceivably Hungarian-style stomping in the main section. It is a virtuoso composition of almost Lisztian heights, with thundering scales, and modulations into distant realms.

In the Vienna of Schubert's and Beethoven's time, though dancing and merry-making was strictly forbidden in Advent and Lent, in other seasons of the year dance as a form of entertainment enjoyed a popularity inconceivable nowadays. If today the most important social event of the winter season is the Opera Ball, in those days it was the ball of the Society of Retired Artists in the dance hall of the Hofburg. It was a mark of respect for a composer to be invited to compose dance music for such celebrations. This is how many of Haydn's series of ball dances, or Beethoven's Mödlinger Tänze were written. Schubert composed dance music for what were known as 'sausage balls', in the difficult-to-classify peripheral genre known as the German dance or waltz, or as the 'Schleifer' or 'Ländler' by the older generation.

His waltzes written for piano enjoyed special popularity, these pieces in a cheerily moderate tempo, with a Biedermeier feel, of which, following publisher's guidelines, he issued many series. Most of them are in bipartite form consisting of 8-bar periods, but some are more complex, presaging the world of Lanner and Johann Strauss, with waltzes in a standard trio form.

The concert repertoire of the virtuoso **Franz Liszt** always gave a significant role to improvisation, the magic of music born in the moment, in which the soul of the Romantic artist could express itself in the most direct manner. His imagination was sparked by a wide variety of contemporary and historical musical themes, from Wagner to Verdi, Bach to Berlioz, and his arrangements ranged from sweeping opera paraphrases to concentrated 'arrangements'. His most popular and successful arrangements were transcriptions of Schubert's music, which received thunderous applause, and not just in Vienna. These consist partly of piano transcriptions of famous Lieder (*Erlikönig*, *Winterreise*), and partly of arrangements of Schubert's piano dances, of which Liszt was par-

ticularly fond. He arranged thirty-five Schubert dance movements, and in c. 1852 he published them in nine cycles entitled *Soirées de Vienne – Valses caprices d'après Schubert* (S427). In this recording we hear cycles 6 and 7, which are arrangements of pieces from Schubert Valses Nobles (D 969), Valses Sentimentales (D779), and a number of German and Scottish dances selected from D783.

Improvisation and waltz in one: a peculiarly Lisztian waltz, the *Valse-Improromptu* (S213), a successful piece from Liszt's early years as a concert pianist, complements the 'Viennese soirées' atmosphere, this light, witty, refinedly decadent, brilliant virtuosic work in A flat major.

The closing composition on this recording is a waltz paraphrase to melodies from Johann Strauss II's *Die Fledermaus* and other compositions, by Austrian pianist and composer **Alfred Grünfeld** (1852–1924), the *Soirée de Vienne* (Op. 56), published posthumously. Grünfeld was the dedicatee of the famous *Frühlingstimmen* waltz, and this gave rise to another virtuoso paraphrase, which he often played as an encore

piece in his concerts. In his day, Grünfeld was a popular virtuoso in exclusive Viennese salons and large concert halls, and in 1889 he became the first pianist whose playing was recorded on wax cylinders.

Gábor Farkas

The artist received his MA and doctorate at the Liszt Academy of Music in Budapest. Zoltán Kocsis was his master-teacher. After the academy he studied at the International Piano Academy, Lake Como, Italy, with William Grant Naboré. In 2015 he won the Grand Prix of the competition announced by the New York Concert Artist & Associates, as a result of which he could debut in Carnegie Hall in 2016.

In 2009 he won first prize at the 6th International Franz Liszt Piano Competition in Weimar (at the same time he won the audience prize and the award for the best Haydn interpretation). In 2003 he won the Piano Competition of the Hungarian Radio, and in 2000 the Baden bei Wien Béla Bartók Piano Competition. In 2012 he was awarded the Liszt Prize, in 2009 the Gundel Art Prize, in 2008 the Junior Prima Prize and the March Youth Award. On 23rd Octo-

ber 2015 he became an Honorary Citizen of the town of Ózd.

Gábor Farkas has played in the greatest concert halls of the world: Teatro la Fenice (Venice), BOZAR (Brussels), Konzerthaus Berlin, Auditorio Nacional de Música (Madrid), NCPA Concert Hall (Beijing), Seoul Arts Center, Oriental Art Center (Shanghai), and Tokyo Bunka Kaikan. He performed at the Budapest Spring Festival, Kaposfest, the Gödöllő Liszt Festival, the Berlin International Piano Forum, the Zwickau Schumann Festival, the Thuringia

Bach Festival, the “Pélerinages” Weimar Art Festival, the Beijing Musicathlon and the Vilnius Piano Festival. He has partnered conductors of world-wide renown such as Zoltán Kocsis, Ádám Fischer, Olli Mustonen, Philippe Bender, George Tchitchinadze, Olaf Henzold, Ken-Ichiro Kobayashi and Tamás Vásáry.

In 2017 he became an official Steinway artist, and in 2019 he won the Aoyama Music Award in Japan for the best concert of the year.

Franz Schubert nem volt ún. virtuóz zongorista, de számos visszaemlékezés szól arról, hogy milyen gyönyörű billentéssel, tiszta, kifinomult zongorahangon, lélekkel és érzéssel telve zongorázott. Barátja, Albert Stadler szerint a zongora kiváló előadóinak régi iskolájához tartozott, „akiknek ujjai nem úgy támadnak a billentyűkre, mint ahogy sólyom csap le a húsrá.” Nem futott be előadóművészi pályát – talán ezért is kellett olyan keservesen megküzdenie a közönség és a kottakiadók kegyeiért – de kortársaihoz hasonlóan kiváló improvizáló volt, baráti összejövetelek, polgári szalonzenélések, kocsmai találkozások zongorázó hőse. Imádta a táncot, több feljegyzésben olvashatjuk, hogy alkalmanként sok órán át volt képes menüetteket, ländlereket, valcereket improvizálni olyan vérpezsdítő lendülettel, hogy a társaság tagjai felvillanyozva táncra perdültek. Azt nem tudjuk, hogy maga is szeretett-e táncolni, vagy csak a talpalávalóról gondoskodott...

Rövid és a pillanat hevében rögtönzött zenei szösszenetre utal az *impromptu* elnevezés is, amely nem a zeneszerző, hanem Tobias Haslinger kiadó ötleteként került az op. 90 első darabjának címloldalára. A

zenetörténet legelső *impromptu*-it V. J. Tomatschek cseh zeneszerző írta 1822-ben, noktürn-fantázia-albumblatt jellegű kompozícióikat. Ezzel szemben Schubert op. 90 és 142 sorozatainak négy-négy darabja egyfajta ciklikus felépítéssel kacérkodik, a szonátaéval, amelyben a tételek laza kapcsolatban állnak egymással, ám a formai szigor kötelezettsége nélkül.

Schubert két *impromptu*-sorozata egyként 1827-ből származik, alig néhány hónap választja el őket. A felvételünkön megszólaló *op. 142* (D935) terjedelmes f-moll darabbal kezdődik, amely az op. 90-ben megszokottak tünő háromtagú forma helyett egy ötrészes szonáta-rondó szabályai szerint alakul.

A 2. Asz-dúr darab rövid, nosztalgikus pihenő, ismét háromtagú formában, Desz-dúr trióval. Ezt újabb jelentékeny terjedelmű *impromptu* követi B-dúrban, amely tulajdonképpen nem is *impromptu*, hanem variáció-sorozat a Rosamunde színpadi kísérezene (és kvartett-tétel) témájára. A sorozatot lezáró f-moll *impromptu* Schubert talán egyik legszokatlanabb darabja, scherzo karakterrel, főrészében akár magyaros-

nak érzett dobbantásokkal. Szinte liszti magasságokat idézően virtuóz kompozíció, dübörgő skálamenetekkel, a távoli semmi-be tartó modulációkkal.

A Schubert és Beethoven-korabeli Bécsben az adventi és böjti időszakban szigorú tilalom övezte ugyan a táncos mulatságokat, az év többi részében azonban ma már elképzelhetetlenül népszerű szórakozási formának számítottak. Ha ma az Operabál jelenti a téli időszak legfontosabb társadalmi eseményét, akkoriban ez a Nyugdíjas Képzőművészek Társaságának bálja volt a Hofburg tánctermeiben. A zeneszerző megbecsülését jelezte, ha megbízást kapott tánczene komponálására ezekre az ünnepekre. Így keletkezett számos Haydn báli táncsorozat vagy Beethoven Mödlingi táncai. Schubert inkább ún. „kolbász-bálokra” komponált tánccenét, méghozzá abban a nehezen megnevezhető vegyes vagy peremműfajban, amelyet német táncnak vagy valcernek – vagy az idősebbek Schleifernak vagy Ländlernek – neveztek.

Külön népszerűségnek örvendtek zongorára komponált valcerei, ezek a kedélyesen mérsékelt tempójú, Biedermeier-érületű

darabok, amelyeket kiadói szempontokat is követve számos sorozatban adott közre. Legtöbbje szabályos 8-ütemes periódusokból álló kétrészes dalformában íródott, de vannak bonyolultabb, Lanner és Johann Strauss világát megelőlegező, szabályos triós formát öltő valceres is.

A virtuóz **Liszt Ferenc** koncert-repertóriumában mindig nagy szerepet kapott az improvizáció, az adott pillanatban születő zene bővölete, amelyben a romantikus művész lelke a legközvetlenebbül kifejeződhetett. Fantáziáját a legkülönfélébb korabeli és történelmi zenei témák mozgatták meg, Wagnertől Verdiig, Bachtól Berliozig, feldolgozásainak spektruma az elsöprő operaparáfrázistól a koncentrált „átírásig” terjedt. Legnépszerűbb és legsikeresebb feldolgozásai Schubert-átírtai voltak, amelyekkel nemcsak Bécsben váltott ki frenetikus tapsot. Egyrészt a híres dalok (*Erlkönig*, *Winterreise*) zongoraátírataiból, másrészt a Liszt által különösen kedvelt Schubert zongorátánc-feldolgozásaiából állnak. Harmincöt Schubert-tánc-tételt dolgozott fel, 1852 körül ezeket egy kilenc ciklusban adta közre *Soirées de Vienne - Valses caprices d'après Schubert* (S427) címmel. Felvéte-

lünkön a 6. és 7. ciklust hallhatjuk, ezek Schubert *Valses Nobles* (D 969), *Valses sentimentales* (D779) egyes darabjainak, illetve a D783-ból válogatott német és skót táncok feldolgozásai.

Rögtönzés és keringő egyben: egy sajátosan liszti keringő, a **Valse-Improptu** (S213), Liszt korai koncertelőadói éveinek sikeres darabja egészíti ki a „bécsi estek” hangulatát, ez a könnyed és szellemes, finoman dekadens, csillogóan virtuóz Asz-dúr alkotás.

A felvételünket lezáró kompozíció **Alfred Grünfeld** osztrák zongoraművész, zeneszerző (1852–1924) *Soirée de Vienne* (op. 56) címen posztumusz kiadott keringőparafrázisa ifj. Johann Strauss *A denevér* c. operettjének és egyéb műveinek motívumaira. Grünfeldnek szól a híres *Tavaszi hangok* keringő ajánlása, ebből keletkezett másik népszerű virtuóz parafrázisa, amelyet gyakran játszott hangversenyeinek ráadásszámaként. A maga korában Grünfeld a bécsi előkelő szalonok és nagy koncerttermek népszerű virtuóza volt, az első zongoraművész, akinek játékát 1889-ben viaszhengeren rögzítették.

Gyenge Enikő

Farkas Gábor

A zongoraművész a budapesti Liszt Ferenc Zeneakadémián szerzett diplomát és doktori fokozatot, mentora a mesteriskolában Kocsis Zoltán volt. A Zeneakadémia elvégzése után William Grant Naboré növendéke lett a Como-i Nemzetközi Zongora Akadémián, Olaszországban 2015-ben megnyerte a New York Concert Artist & Associates által kiírt verseny fődíját, melynek eredményeképpen 2016-ban lehetősége volt bemutatkozni a New York-i Carnegie Hallban.

2009-ben a Weimar-ban megrendezett 63. Nemzetközi Liszt Zongoraverseny első helyezettje, ugyanitt elnyerte a verseny közönségdíját és a Haydn-sonáta legjobb előadásáért járó díjat is), 2003-ban megnyerte a Magyar Rádió Zongoraversenyét, 2000-ben a Baden bei Wien-ben rendezett Bartók Béla zongoraversenyt. 2012 márciusában Liszt-díjjal tüntették ki, 2009 májusában Gundel Művészeti díjat, 2008 novemberében Prima Junior díjat, 2008 márciusában Márciusi Ifjak kitüntetését kapott. 2015. október 23-án Ózd város díszpolgárává választotta.

Farkas Gábor a világ leghíresebb koncerttermeiben játszott: a velencei Teatro la Fenice, a brüsszeli BOZAR, a berlini Konzerthaus, a madridi Auditorio Nacional de Musica, a pekingi NCPA Concert Hall, a szöuli Seoul Art Center, a shanghaji Oriental Art Center és a tokiói Tokyo Bunka Kaikan. Fellépett a Budapesti Tavaszi Fesztiválon, a Kaposfesten, a gödöllői Liszt Ferenc fesztiválon, továbbá a berlini International Piano Forum, a zwickaui Schumann Fesztivál, a thüringiai Bach Fesztivál, a weimari

Pélerinages Fesztivál, a pekingi Musicathon, a vilniusi Piano Festival rendezvényein. Korunk legjelentősebb művészeivel dolgozott együtt: fellépett Kocsis Zoltán, Fischer Ádám, Olli Mustonen, Philippe Bender, George Tchitchinadze, Olaf Henzold, Kobayashi Ken-Ichiro és Vásáry Tamás partnereként.

2017-ben a Steinway hivatalos művésze lett, 2019-ben pedig Japánban elnyerte az Aoyama Music Awardot az év legjobb hangversenyéért.

